

Pădurile virgine în inima Europei. Importanța, situația curentă și viitorul pădurilor virgine ale României

R. Luick, A. Reif, E. Schneider, M. Grossmann, E. Fodor

Raportul „Pădurile virgine în inima Europei” (2021), autori: Rainer Luick, Albert Reif, Erika Schneider, Manfred Grossmann și Ecaterina Fodor este o analiză detaliată a importanței, situației actuale și viitorului pădurilor seculare din România. Autorii subliniază marea lor simpatie față de România și abordează importanța ultimelor păduri seculare din Carpații românești pentru moștenirea naturală a Europei. De asemenea, sunt descrise detaliat neputința și lipsa de interes din partea instituțiilor statului în protejarea pădurilor seculare și virgine. Investigațiile asupra corupției profunde și imixtiunii criminale în sectoarele silviculturii și exploatării lemnului scot la iveală interferențe șocante între politică, administrație și corporații. Existând informații asupra tăierilor la scară mare în arii protejate, studiul este centrat pe întrebarea de ce instituțiile UE au avut reacții puține în decursul multor ani la aceste probleme. Autorii cer ca protecția ultimelor păduri virgine din centrul Europei să devină o preocupare a organismelor pan-europene. Acest demers este formulat ca un element cheie pentru Strategia pentru Biodiversitate a Europei până în 2030. România ar deveni astfel un test de litmus asupra șanselor de reușită ale strategiei.

Textul de mai jos redă pasaje din raportul:

R. Luick, A. Reif, E. Schneider, M. Grossmann & E. Fodor (2021). Virgin forests at the heart of Europe - The importance, situation and future of Romania's virgin forests. Mitteilungen des Badischen Landesvereins für Naturkunde und Naturschutz 24. ISSN 0067-2528, DOI: 10.6094/BLNN/Mitt/24.2

Pădurile virgine și pădurile seculare – semnificație ecologică și etică

În contextul discuției despre distrugerea pădurilor trebuie specificat că România este o țară membră a Comunității Europene și în același timp o țară care a cultivat relații bune cu Germania¹. Numeroși observatori și alte părți interesate au furnizat informații de încredere și actuale asupra problemelor prezentate în studiul de față. România a fost pentru mulți ani fundalul unei drame care continuă să se desfășoare. Când se vorbește despre distrugerea pădurilor seculare, cei mai mulți asociază acest fapt cu imagini ale pădurilor ecuatoriale amazoniene sau din Borneo: dar distrugerea are loc la vedere, aici, în pragul nostru European. Chiar

și ariile protejate cum sunt parcurile naționale sunt expuse tăierilor extinse, atât legale cât și ilegale. Am considerat că misiunea noastră este să împărtășim informațiile asupra acestei probleme și să încurajăm cititorii să se implice. Pădurile virgine și seculare din Carpați au o mare relevanță pentru noi toți, atât germani cât și cetățeni ai altor țări europene, astfel încât e de datoria noastră să influențăm lucrurile de câte ori se poate.

În Europa împărțim responsabilitatea globală pentru protecția moștenirii noastre naturale unice și de neînlocuit. Pădurile din Carpați sunt ultimele zone sălbatice, reprezintă o arhivă prețioasă de informații, imagini și frumusețe. În calitate de consumatori, procesatori și comercianți de lemn și alte produse derivate din lemn (aici avem în vedere nu numai pe

¹ Deoarece majoritatea autorilor sunt germani, raportul poate avea puncte de vedere subiective asupra anumitor aspecte

germani), împărțim responsabilitatea pentru presiunile exercitate asupra acestor păduri și avem datoria să protejăm această moștenire naturală pentru generațiile viitoare. Fiecare din noi are obligația profesională și etică să protejăm aceste ultime suprafețe extinse de păduri europene virgine nu numai pentru interesele noastre, ci pentru binele global (Bücking și al. 2000, Brang 2005, Wirth et al. 2009, Veen et al. 2010, Commarmot și Brang 2011, Scherzinger 2012, Mikoláš et al. 2014, 2019, Biriș 2017, Musavie et al. 2017, Schoof et al. 2018, Watson et al. 2018).

Iată câteva motive puternice în favoarea conservării acestor păduri:

i) Ferite de influența directă a civilizației umane, pădurile virgine care sunt prin excelență zone sălbatice, conțin rezerve genetice și evolutive vitale. Variabilitatea intraspecifică care a evoluat în decursul miilor sau în unele cazuri, milioanele de ani nu a suferit de pe urma selecției artificiale orientate utilitar. Același lucru este valabil pentru procesele adaptative ale interacțiunilor speciilor cu mediul lor de viață care a rămas neinfluențat de selecția practică de oameni. În pădurile gospodărite din Germania spre exemplu, arborii rău conformați sunt îndepărtați în timpul răriturilor, în situația în care nu sunt păstrați ca arbori-habitat conform conceptului de pădure seculară și conservarea lemnului mort (Nagel 2016, Gustafsson et al. 2019). Existența diversității genetice la nivel populațional este vitală pentru contracararea schimbărilor climatice și identificarea proveniențelor speciilor de arbori care se adaptează la aceste schimbări (Hohnwald et al. 2020). Ecosistemele forestiere de fag (*Fagus sylvatica*) și brad (*Abies alba*) vegetează în Carpați acoperind un gradient amplu de climate, în diferite locuri perpetuându-se astfel în habitate ce prezintă continuitate și care au fost recolonizate în perioada post-glacială (Magri et al. 2006, Liepelt et al. 2009, Stoiculescu 2007). Diversitatea genetică a acestor specii precum și potențialul lor de extindere în cursul evoluției conform adaptabilității lor climatice este mai puțin pronunțată în cazul

migrațiilor pe distanțe lungi (de exemplu, localizarea lor curentă în Germania) comparativ cu migrația pe distanțe scurte (într-arborete) în cadrul refugiilor lor periglaciare (Knutzen 2016, Roibu și al. 2017).

ii) În ceea ce privește dinamica temporală, spațială și funcțională, pădurile virgine funcționează ca refugii precum și biotopuri de origine ale unor specii îngust specializate care depind de condițiile de mediu și de un habitat constant. Aceste elemente mai pot fi găsite numai în pădurile virgine (de exemplu organisme xilobionte specializate din rândul ciupercilor, lichenilor, coleoptelelor, himenopterelor și dipterelelor care au o capacitate limitată de dispersie). Numai pădurile virgine care ocupă suprafețe extinse de teren pot asigura continuitatea habitatelor precum și structurile și procesele asociate care se corelează cu fazele de dezvoltare și etapele de vârstă care lipsesc din pădurile gospodărite, chiar și acele păduri care prezintă un grad ridicat de naturalitate.

iii) Pădurile virgine reprezintă o sursă de cunoaștere cu o imensă valoare practică și economică, relevante pentru gospodărirea ecosistemelor forestiere. De exemplu, cercetările asupra pădurilor virgine au condus la elaborarea unor indicații practice asupra nivelului minim de prezență a lemnului mort, a arborilor bătrâni, asupra localizării perturbărilor și a acelor microstructuri necesare pentru atingerea unui nivel ridicat al biodiversității organismelor silvicole, componente vitale pentru o gospodărire cuprinzătoare, durabilă a pădurilor.

iv) Pădurile virgine funcționează ca ecosisteme de referință și laboratoare de cercetare vitale pentru documentarea și analiza tendințelor de durată a modificărilor produse în mediu. Folosesc de asemenea ca ecosisteme de referință pentru dezvoltarea pădurilor naturale prin comparație cu pădurile gospodărite și prin aceasta, sunt ghiduri ale gospodăririi adaptative bazate pe elaborarea pe baze iterative a strategiilor de adaptare și combatere a efectelor schimbărilor climatice.

În ultimii ani am asistat la polarizarea lumii academice în raport cu pădurile virgine și se-

culare din Europa: unii sunt convinși că există o necesitate reală în conservarea ultimelor suprafețe de păduri virgine. Alții neagă faptul că pădurile virgine reprezintă un imperativ ecologic și o sursă valoroasă de cunoaștere, argumentând că pădurile virgine pot fi exploatate iar protecția lor nu ar trebui să fie un scop și o normativă a conservării.

Cu toate acestea, orice evaluare a habitatelor ar trebui să ia în considerare mai mult decât numărul de specii, acestea fiind circumscrise îngust taxonomic (Schmidt et al. 2011, 2014):

- Gradul înalt de naturalitate: existența unor structuri tipice și caracteristice staționale, existența/absența speciilor non-forestiere, succesiunea proceselor naturale.
- Existența speciilor rare sau periclitate;
- Gradul de completitudine a biocenozelor, structurilor și proceselor tipice pentru habitatul forestier;
- Capacitatea de revenire după o perturbare (elasticitate);
- Rezistența la perturbări (stabilitate);
- Conectivitatea habitatelor;
- Gradul de reprezentativitate a ecosistemului.

Unde mai există păduri virgine în Europa?

Studiul FOREST EUROPE (2020) a identificat 227 milioane ha de pădure în Europa (incluzând țările este-europene și Rusia), ceea ce reprezintă 33% din suprafața de uscat a continentului. În cel mai bun caz, 4,6 milioane ha reprezentând 2,2% de păduri europene mai sunt caracterizate ca naturale, cu intervenții umane reduse sau fără intervenții umane, cu alte cuvinte păduri virgine și seculare. Din acestea, 3,6 milioane ha (2,4%) sunt pe teritoriul UE.

Informația se bazează pe statistici din fiecare țară la momente diferite față de data publicării raportului. Acest lucru înseamnă că datele

din FOREST EUROPE (2020)² reflectă situația comunicată uneori cu mulți ani în urmă iar unele date au fost comunicate în ani diferiți pentru o anumită țară.

În timp ce pădurile virgine din vestul și centrul Europei au fost tăiate cu milenii în urmă (ultimele au fost tăiate în Evul Mediu) iar cele rămase au fost supuse unor modificări antropogene la scară largă, în munții Carpați suprafețe extinse de păduri virgine s-au păstrat până în timpurile moderne. Datorăm mult din cunoștințele noastre despre distribuția istorică aproximativă și pierderilor de păduri virgine lucrărilor lui Stoiculescu (1983, 2007, 2011) și Biriș (2017). Din rațiuni evidente, există o lipsă de informații precise asupra extinderii actuale a pădurilor virgine din România, dat fiind că este o națiune relativ tânără, cu schimbări multiple și semnificative de granițe. Hărțile și statisticile tind să facă referință la păduri în general. În 1907, Registrul Statistic al Pădurilor de Stat din România în 1907 menționa 709.840 ha de păduri naturale (necultivate) de păduri de stat între granițele României din aceea vreme (din totalul de 908.000 ha), o proporție mare presupunându-se că erau păduri virgine. Nu sunt furnizate alte informații asupra formelor de proprietate. Se poate totuși presupune că suprafețe mari de pădure deținute de municipii, biserică sau persoane private din regiuni inaccesibile erau la acel moment păduri virgine.

Pe măsură ce economia României și-a revenit, în special după aderarea în 2007 la UE, pădurile au suferit o presiune crescândă prin exploatare comercială. Un studiu publicat de Global Forest Watch (2020) sugerează că între 2001 și 2019 România a pierdut 349.000 ha de păduri virgine și multe arborete din categoria pădurilor cvasi-virgine. Un studiu recent al Centrului Comun de Cercetare al UE (JRC) asupra creșterii masive a recoltării de material lemnos în multe țări europene în perioada 2014-2018, ajunge la o concluzie similară în

² În studiul Forest Europe (2015) 7,3 milioane de ha (3,3%) de păduri europene au fost înregistrate ca fiind fără influențe antropice ceea ce înseamnă un declin de 2,7 million ha produs în intervalul de timp dintre cele două date de raportare (de la 2015 la 2020). Din 2020 în raport se fac comparații și evaluări a evoluției suprafețelor ocupate pentru care nu se pot calcula erorile statistice.

Figura 1 Păduri virgine pe suprafețe extinse încă pot fi găsite în Carpații Meridionali. În imagine, valea Boia Mică din munții Făgăraș, aproximativ 1000 ha de ținut sălbatic cu păduri virgine aflate în diferite stadii succesionale, cu habitate optime pentru râs și urs. Boia Mică a fost recent inclusă în Catalogul Pădurilor Virgine și Cvasi-Virgine după îndelungate negocieri cu autoritățile, în baza unui studiu dezvoltat de Universitatea Rottenburg din Germania (foto Rainer Luick).

Large-scale virgin forests can still be found in the southern parts of the Romanian Carpathians. The picture shows the Boia Mica Valley in the Făgăraș Mountains; around 1,000 hectares of wilderness with virgin forests in different development stages, with optimal habitats for lynxes and bears. Boia Mica was recently accepted for the National Catalog of Virgin and Quasi-virgin forests, after long negotiations with authorities, on the basis of studies developed by Rottenburg University, Germany (Photo: Rainer Luick).

cea ce privește situația din România (Ceccherini et al. 2020). Tăierile rase, uneori pe suprafețe extinse sunt des întâlnite în practica silvică românească. Esențele moi și arboretele seculare sunt de mare interes pentru exploatare. Cu toate că în mod oficial se neagă acest fapt, deoarece conform legislației forestiere române tăierile rase pe suprafețe mai mari de trei ha se permit numai în cazuri excepționale, în practică, tăierile pe suprafețe extinse sunt paradoxal, rezultatul unor intervenții de tipul tăierilor succesive.

Într-o luare de poziție publicată de Faculta-

tea de Silvicultură a Universității Transilvania din Brașov cu privire la protejerea pădurilor virgine (UTB 2020a, b)³ apare o explicație diferită a motivului pentru care pădurile virgine și cvasi-virgine încă mai există în România: *Decidenții din domeniul forestier au conservat în mod conștient pădurile virgine din România mai degrabă datorită unor eforturi susținute de protecție decât datorită unor conjuncturi speciale culturale sau geografice.* Într-o lucrare de doctorat recentă susținută la UTB (Bălăcescu 2020) cu privire la tăierile ilegale din România se concluzionează: *1) tă-*

³ UTB: Universitatea Transilvania din Brașov

ierile ilegale din România nu sunt relevante sub aspect cantitativ, 2) tăierile presupuse ilegale au fost în fapt, în acord cu reglementările în vigoare în silvicultura românească, 3) subiectul tăierilor ilegale care a scandalizat atât de mult media sunt o exagerare, 4) tăierile ilegale reprezintă un fenomen social, fără a fi însă menționate corupția dovedită și luarea de mită la scară extinsă drept cauze primare.

Pădurile virgine și seculare din România – ce știe despre distribuția lor?

Legislația românească face distincția între păduri virgine și păduri cvasivirgine caracterizate de existența arborilor care ating vârste de peste 100 de ani și cu structură cât mai apropiată de cea naturală. Cunoștințele asupra răspândirii acestora continuă să fie insuficiente în lipsa unui inventar cuprinzător și documentat.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă și documentele asociate acestei platforme publicate în 1999 reprezintă o sursă interesantă de informații (Strategia Națională Pentru Dezvoltare Durabilă 1999). Prevede treisprezece măsuri pentru protecția biodiversității, subliniind în mod explicit multifuncționalitatea și importanța pădurilor virgine și cvasi-virgine din Carpați. Documentele incluse în această platformă se mai referă la existența a aproximativ 400.000 ha de păduri virgine și cvasi-virgine în România.

O primă trecere în revistă obiectivă a acestor păduri a fost furnizată de inventarul realizat în cadrul proiectului PIN-MATRA (Biriș Și Veen 2005), în baza studiului finanțat de Ministerul Olandez al Agriculturii, Naturii și Calității Alimentelor împreună cu Ministerul Afacerilor Externe (PIN-MATRA/2001/018). Societatea Regală Olandeză pentru Conservarea Naturii (KNNV) și Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice au fost entitățile responsabile pentru implementarea tehnico-științifică a studiului, cu implicarea Oficiului European IUCN și experți independenți în ecosisteme forestiere. Proiectul s-a desfășurat între 2001 și 2004. A

reflectat nivelul cunoașterii la acel moment (hărți, fotografii aeriene, studii științifice, date provenite de la diferite instituții din România și din observații proprii la care s-au adăugat cartări realizate de experți și voluntari). Cele mai importante concluzii ale studiului au fost:

- Ultimele suprafețe de păduri virgine rămase sunt concentrate în Carpații Meridionali: suprafețe extinse de păduri virgine au dispărut din alte zone ale Carpaților din România sau s-au redus la suprafețe foarte mici.
- În total, în cadrul proiectului au fost cartate 220.000 ha de păduri virgine.

Dintr-o perspectivă contemporană, studiul PIN-MATRA rămâne cel mai bine realizat, o investigație cuprinzătoare a pădurilor virgine din România la început de secol 21.

Autoritățile române (mai precis Romsilva) au făcut încercări repetate de discreditare a rezultatelor studiului PIN-MATRA. Unii din oficialii guvernamentali chiar au pretins că studiul PIN-MATRA nu a existat și Romsilva nu a avut cunoștință că ar existat vreodată, cu toate că acest studiu a fost realizat în primul rând de experți din cadrul ICAS (denumirea la acea vreme a INCDS). Într-un document emis de presă în iunie 2017, sub-secretarul de stat din Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor de la acea vreme, Istrate Ștețco anunța: *acest inventar PIN-MATRA este un fals și nu există. Noi nu deținem studiul, ICAS nu îl are, ROMSILVA nu îl are* (Euronatur 2017a). Studiul complet, incluzând detaliile geografice și cartografice ale suprafețelor identificate a fost publicat ulterior în timpul guvernului de tranziție (noiembrie 2015 până în ianuarie 2017) putând fi accesat liber încă la data elaborării studiului de față (noiembrie 2020) pe portalul MMAP.

În 2017, Greenpeace a publicat un studiu asupra pădurilor potential virgine din România, studiu în cadrul căruia au fost identificate 296.000 ha (Ibisch et al., 2017b). Studiul s-a bazat pe evaluarea unor date ce pot fi accesate liber.

Autorii au subliniat că au identificat suprafețe cu un nivel mare de probabilitate de a fi încadrate la păduri virgine și cvasi-virgine în

poligoanele delimitate. Aceste rezultate au constituit baza pentru studii ulterioare în vederea identificării de păduri virgine și cvasi-virgine (Schickhofer și Schwarz 2019). Inventarul PRIMOFARO (PRIMary and Old Growth Forest Areas of Romania) a evidențiat 525.000 ha care se presupune că ar adăposti păduri virgine și cvasivirgine. La nivel conceptual, există o bună corelație între suprafețele identificate și ariile protejate existente (aproximativ 330.000 ha din care două treimi sunt ocupate de ariile potențiale identificate). Totuși, se atrage atenția în studiu că în jur de 50% din pădurile virgine identificate în cadrul proiectului PIN-MATRA corespunzător inventarului comunicat în 2005, nu mai există.

Studiul PRIMOFARO asupra ariilor potențiale a pădurilor virgine și cvasi-virgine a iscat o dezbatere aprinsă care încă se desfășoară (incluzând și EWS, Societatea Europeană pentru Viața Sălbatică, 2020). Ministerul Român al Mediului, Apelor și Pădurilor a însărcinat Facultatea de Silvicultură din Brașov să elaboreze un document ce exprimă părerea unor experți asupra rezultatelor proiectului PRIMOFARO. A fost publicat în acest context, un raport asumat în mod anonim de un grup de experți care susține că studiul PRIMOFARO s-a bazat pe date suspecte din punct de vedere științific iar concluziile nu se pot verifica (UTB 2020 a,b). În acest context, în privința Facultății de Silvicultură din Brașov nu există date asupra implicării în activitățile de cartare a pădurilor seculare care să merite un regim de protecție și nu a avut contribuții semnificative în cadrul Catalogului Național al Pădurilor Virgine și Cvasi-virgine.

Pădurile europene de fag și Patrimoniul UNESCO (Pădurile vechi și primordiale de fag din Carpați și alte regiuni ale Europei)

Două sunt speciile de arbori care sunt vitale prin contribuțiile lor la patrimonial natural al Europei după cum indică distribuția lor geografică și istoria evolutivă: fagul (*Fagus sylvatica*) și bradul (*Abies alba*).

tica) și bradul (*Abies alba*).

Pădurile dominate de fag sunt încă răspândite în zonele montane dar cele native cvasi-virgine de fag și cele de fag în amestec cu bradul și molidul au devenit rare datorită istoriei îndelungate de exploatare (Dierschke și Bohn 2004, Bohn și Gollub 2007, Knapp 2007). Pădurile virgine și cvasi-virgine ale României sunt unice prin extindere și continuitate temporală. În 2017, Patrimoniul Mondial UNESCO s-a extins semnificativ prin includerea a 78 de arii în 12 țări totalizând o suprafață de 92.000 ha. Aproape 70% din aceste suprafețe se află în arcul carpatic; România și Ucraina dețin fiecare aproximativ 24.000 ha iar Slovacia, 5.800 ha. Această extindere a suprafețelor a determinat și o modificare a numelui programului în Păduri vechi și primordiale de fag din Carpați și alte regiuni ale Europei. O propunere recentă de extindere ca urmare a unui proces coordonat de comitetul elvețian UNESCO ar adăuga alte 37 de arii în 10 țări (inclusiv păduri de fag în 8 țări care nu sunt reprezentate în momentul de față) totalizând o suprafață de 19.155 ha (UNESCO 2020).

Înscrierea pe lista Patrimoniului Mondial obligă țara respectivă la a garanta permanent și efectiv integritatea siturilor și asigurarea că acestea sunt protejate împotriva deteriorării și distrugerii. Acestea sunt cele mai reprezentative dintre pădurile seculare de foioase din Europa. Cele mai multe sunt greu accesibile, dar există și păduri care au scăpat de exploatare timp de decenii datorită silviculturilor responsabile și a proprietarilor de pădure conștienți de valoarea acestor păduri. S-au păstrat ca arii restrânse de păduri virgine în care structura tipică s-a conservat și dezvoltat. Pădurile de fag din Carpații românești și cei din Ucraina sunt citate în mod repetat ca fiind unice datorită suprafețelor extinse ocupate. Mai sunt încă câteva mii de hectare de păduri de fag continue, frecvent în amestec cu bradul și molidul. Se extind în mai multe tipuri de stațiuni și în lungul gradientelor altitudinale adăpostind o biodiversitate excepțională. Totuși, câteva din aceste păduri au fost în centrul unor debateri

politice care au îngreunat procesul includerii în catalogul UNESCO, pentru unele din ele procesul de includere fiind încă în desfășurare. Alte păduri virgine care ar fi meritat să fie incluse au întâmpinat diferite piedici generate de factori precum tipul de proprietate, lipsa interesului, rețineri din partea țărilor și instituțiilor de a—și asuma răspunderi, lipsa susținerii și opțiunilor de protecție. Localizarea geografică, integrarea în peisaj și utilizarea ariilor adiacente au afectat procesul de punere la dispoziție și desemnare a zonelor tampon în lipsa cărora protecția este dificilă dacă nu imposibilă.

În general, desemnarea de zone tampon este în momentul de față cerință obligatorie pentru siturile din Patrimoniul Mondial. Pentru garantarea funcționalității zonelor tampon, o cerință suplimentară prevede ca aceste zone să fie terenuri care să permit controlul din partea respectivei țări prin acces direct sau indirect, esențialmente să fie teren din proprietatea publică. Acolo unde siturile patrimoniului mondial prezintă granițe cu proprietăți private, zonele tampon trebuie desemnate în consecință în interiorul sitului. Intervențiile silviculturale sunt premise doar dacă sunt executate de agenții sau împuterniciți sub rezerva de a nu compromite scopul de conservare a sitului aflat în Patrimoniul Mondial, aceasta fiind una din problemele majore în România, în cazul zonelor tampon desemnate în jurul pădurilor de fag.

La a 43 a sesiune a Comitetului UNESCO pentru Patrimoniul Mondial care a avut loc la Baku în 2019, organizația mondială a făcut cunoscute o serie de încălcări grave înregistrate în situri ale Patrimoniului Natural Mondial în România și a criticat protecția neadecvată a acestor situri. În mod specific, acestea au făcut referință la extrageri de arbori din situri aflate în Patrimoniul Natural Mondial și din zonele tampon adiacente precum și construcția de șosele prin zone de protecție strictă (zone nucleu). Câteva exemple importante includ zona Ciucevele-Cernei, parte a sitului Patrimoniului Natural Mondial aflat în Parcul Național Domogled-Valea Cernei în care construcția drumului național 66A este planificată a stră-

bate zona de protecție strictă. În iulie 2019, ministrul transporturilor din acea vreme, Răzvan Cuc anunța începerea în scurt timp a construcției șoselei (Romania-Insider 2018, Euronatur 2019a).

Euronatur a furnizat următorul comentariu asupra acestor evenimente: *ne temem că acest sit extraordinar al Patrimoniului Natural Mondial va căpăta în scurt timp statutul de periclitat... Managementul siturilor din România nu a reușit să se îmbunătățească în ultimii ani și sunt necesare acțiuni urgente. Comitetul Patrimoniului Mondial a ajuns deja în stadiul 1 în procesul de sancționare în legătură cu siturile aflate în Patrimoniul Mondial din România și nu putem decât să sperăm că guvernul României se va înclina în fața acestei presiuni și va regândi modul de abordare. România este garantul pentru păduri virgine prețioase care au dispărut de multă vreme din restul Europei* (Euronatur 2019b).

Situația politică din România și impactul ei asupra pădurilor virgine și seculare

Pentru a înțelege situația actuală și statutul pădurilor virgine și seculare din România acestea trebuie privite în contextul condițiilor și structurilor socio-politice.

Este o analiză dificilă pentru că România beneficiază de simpatia totală (ne referim la autorii acestui studiu): ecosisteme și peisaje magnifice, contribuții unice la cultura și istoria comună, ospitalitatea excepțională a poporului român sunt motivele acestei simpatii. Totuși, cultura politică trebuie criticată pentru interpretarea data democrației, toleranței, libertății de expresie și accesul publicului la informație. Din această perspectivă, România nu este singura țară membră a Comunității Europene cu deficiențe semnificative la acest capitol.

Din istoria post-decembristă recentă se desprinde impresia generală că tare precum nepotismul, corupția, abuzul de autoritate prezintă fenomene de masa pe fondul oscilației societății în jurul polilor de putere care au

dominat alternativ scena politică. Aceste tare moștenite din epoca comunistă care au edificat o adevărată cultură a corupției pare a fi profund înrădăcinată în atitudinile morale la nivel conceptual și practice pentru sectoare largi sociale și economice: corupția este frecvent acceptată ca o soluție logică la problemele societății și a celor individuale (Der Spiegel 2019). Puține lucruri s-au schimbat după aderarea României la Comunitatea Europeană în 2007. CE publică în fiecare an un raport asupra stării societății românești în privința nivelului corupției iar cel din 2019 a arătat că s-au înregistrat înrăutățiri în anumite domenii (EU 2019). Coaliția de guvernare afaltă la putere până în noiembrie 2019 pare a fi de vină în extinderea unei așa zise rețele a conspirației. Observatorii s-au referit în mod explicit la corupția instituționalizată, Deutschlandfunk (2019) numind principalul partid politic de la acea vreme - organizație mafiotă. Politicienii se folosesc de poziția lor pentru îmbogățire, deturneză fonduri publice la scară mare (inclusiv fonduri provenite de la UE), acceptă mită și recompensează cu locuri de muncă în sectorul public și contracte cu statul a membrii familiei, prietenii, cunoștințele fără licitație publică (Der Spiegel 2019). În acest mod România și-a format o imagine de cel mai corupt membru al Uniunii Europene (Die Zeit 2020).

În ianuarie 2019, ministrul mediului, apelor și pădurilor la acea vreme, Ioan Deneș a declarat în timpul unei audieri la Parlamentul European că tăierile ilegale erau limitate la puține păduri private și nu constituie un fenomen de masă (Süddeutsche Zeitung 2019). Cu toate acestea, Direcția de Investigare a Infrafracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, DIICOT a evidențiat cu totul alte realități încă din 2018: după verificarea a 23 de sedii, predominant ale firmelor străine, DIICOT a concluzionat că industria lemnului în cooperare cu agenții guvernamentali și Romsilva au fost implicate în tăieri ilegale la scară mare încă cel puțin din 2011 (The Guardian 2018). DIICOT s-a mai referit la un raport confidențial al Institutului Național de Statistică (INS 2013) în

care se estima că între 1990 și 2011 au fost tăiați ilegal cel puțin 80 milioane de metri cubi de lemn cu o valoare de piață de 5 miliarde de euro. Estimarea este foarte conservativă deoarece nu au putut fi statistic detectate și verificate decât puține variante de tăieri ilegale sistematice.

În timpul guvernării tehnocrate care a condus România din noiembrie 2015 până în ianuarie 2017, tăierile ilegale la scară mare au devenit o problemă politică, condamnarea celor vinovați devenind o prioritate națională. Primul ministru al guvernului de tranziție, Dacian Cioloș, fost Comisar UE pentru Agricultură anunța că tăierile ilegale au atins asemenea proporții încât amenință securitatea națională. Cioloș estima tăierile ilegale la 8,7 milioane metri cubi pe an (Proplanta 2016, Romania-Insider 2016).

Un raport al Radio România Internațional (RRI 2018) a menționat mai mult de 20.000 incidente constând în tăieri ilegale în 2017 și aproximativ 5.500 de tăieri ilegale, obiect al urmăririlor penale din care doar 605 au ajuns în instanță. Doar în 2017, 1465 de vehicule care transportau lemn tăiat ilegal au fost confiscate. Printre zonele fierbinți de tăieri ilegale figurau județele Suceava, Harghita, Maramureș, Cluj și Sibiu care au totalizat mai mult de 50% din arborii tăiați ilegal în 2017, în România. Informațiile asupra acestor ilegalități au fost culese prin intermediul a două sisteme de urmărire a trasabilității lemnului:

- La inițiativa WWF România, sistemul de urmărire satelitară SUMAL a devenit operațional în 2014 (Sistem de Urmărire a Materialelor Lemnoase, WWF, 2015). Apariția acestui sistem trebuie pusă în contextual obligativității implementării Reglementării Uniunii Europene a comerțului cu material lemnos (EU Regulation No. 995/2010). SUMAL a devenit o cerință legală obligatorie din nou, din 2020 (ADZ 2020).
- În 2016, sub guvernarea de tranziție a fost instalat sistemul de urmărire în timp real numit Inspectorul Pădurilor. După schimbarea guvernării în 2017, sistemul a devenit în mod gradat

neoperațional până la închidere completă (Știrile PROTV 2018, 2019).

Prin închiderea SUMAL și a Inspectorului Pădurii, subiectul tăierilor ilegale a dispărut din agenda politică curentă și a fost calificat drept știre falsă și propaganda bazată pe date neverificate a ONG-urilor (Euronatur și Agent Green 2019).

În 22 noiembrie 2019, Costel Alexe după preluarea conducerii Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor a făcut un anunț surprinzător prin care dezvăluia că existau semne de întrebare asupra cifrelor referitoare la recoltarea lemnului din anii anteriori (Romania-Insider 2019a). Făcea referire la datele furnizate de IFN (Inventarul Forestier Național) care a estimat că media anuală cea mai recent calculată se situa în jurul cifrei de 38,6 milioane metri cubi adică cu 20 milioane metri cubi mai mult decât cifrele comunicate oficial de guvern. Cifra publicată de Romsilva a fost de 18,5 milioane metri cubi ceea ce sugerează că mai mult de jumătate din tăieri nu au fost înregistrate ani la rând.

Costel Alexe a susținut că singura explicație pentru această valoare o reprezintă tăierile ilegale care dublează volumul de lemn recoltat comunicat oficial. Cercetătorii care au participat la inventar au decis să iasă în public cu studiul lor ce conținea cifre vehemente contestate în contextual în care superioarii lor le-au interzis publicarea sau comunicarea cifrelor. Mai întâi, cercetătorii implicați direct în elaborarea IFN au prezentat studiul în cadrul instituției de care aparțineau (INCDS) care la rândul său a înaintat studiul către MMAP din care au fost îndepărtate cifrele care au stârnit controverse. Inevitabil, după publicarea integrală pe 22 noiembrie 2019, studiul care a stat la baza IFN a fost aspru criticat de administrația silvică, asociațiile proprietarilor de pădure și companiile procesatoare ale lemnului care au pus la îndoială veridicitatea acestuia. Spre exemplu, directorul INCDS a reacționat susținând că *cifrele publicate de IFN nu sunt reprezentative și nu corespund datelor statistice oficiale privind lemnul pe picior* (Holzkurier 2019).

Codul Silvic a fost completat relativ recent ca urmare a presiunilor exercitate de grupurile de activiști de mediu și a intrat în vigoare în 8 septembrie 2020 (Monitorul oficial Partea I, Nr. 823). Elementele de noutate din codul silvic includ: 1. Furtul de lemn, indiferent de cantitate și calitate este considerat act penal, 2. Vehiculele prinse că transportă lemn recoltat ilegal pot fi confiscate, 3. Tăierile rase în arii protejate sunt interzise, 4. Transportul de material lemnos, inclusiv al rumegușului, scoarței sau a altor reziduri lemnoase trebuie înregistrate în SUMAL.

Romsilva este placa turnantă a tuturor activităților economice și politice care implică pădurea în România. A fost înființată în 1990 după căderea comunismului și administrează toate pădurile statului român.

În momentul de față, Romsilva administrează 3,4 milioane ha de păduri, aproximativ 52% din suprafața împădurită a româniei (FTP 2020). Aproximativ 2,2 milioane ha (34% din suprafața împădurită) se află sub controlul direct și proprietatea statului. Există și alte suprafețe considerabile care sunt revendicate de Romsilva dar care sunt de fapt, proprietăți private sau comunale cu un statut neclar datorită titlurilor de proprietate neclare sau documentelor cadastrale vagi. În alte cazuri, documentele nu au existat sau au dispărut iar potențialii proprietari nu sunt la curent. După câteva generații, persoanele private se poate să fi uitat de pădurile moștenite sau nu pot face dovada cu documente a dreptului de proprietate, sau nu sunt interesate să întreprindă acțiunile legale necesare pentru punerea în posesie. Romsilva administrează 1,2 milioane ha de pădure cu diferite forme de proprietate, altele decât ale statului dintre care unele rămân cu un statut incert.

Romsilva are un număr de 16.500 angajați într-o structură complexă, supradimensionată, ineficientă în administrarea celor 3,4 milioane ha de pădure (Die Zeit 2019, Eustafor 2020). Atât direcțiile silvice cât și administrațiile a 12 din cele 13 parcuri naționale sunt complet dependente financiar de Romsilva. În contextul

unei corupții generalizate, o prezentare onestă a veniturilor și cheltuielilor regiei nu este de așteptat.

După cum se poate constata din cele prezentate, în multe din regiunile României, pădurile sunt expuse unor presiuni enorme. Acestea afectează pădurile virgine și cvasi-virgine din arii protejate cum sunt parcurile naționale, rezervațiile naturale și arii supuse unui regim de conservare conform Directivei Habitare.

Multe din cauzele exploatărilor neverificate, legale sau ilegale își au originea în afara României deoarece cantități mari de lemn sunt exportate înainte sau după procesare. Conform Romania Insider (2019b), luând în considerare statisticile oficiale, numai în 2018 exporturile de lemn și produse de lemn s-au ridicat la 1,63 miliarde euro, mai mult de jumătate fiind direcționate către țări din afara Comunității Europene.

Principalii jucători pe piața lemnului din România sunt:

- Egger – firmă austriacă cu un capital de aproximativ 2 miliarde euro, cu sediul din România la Rădăuți din 2008.
- H.S. Timber Group, numită până în 2019 Holzindustrie Schweighofer (firmă austriacă, capital de aproximativ 0,6 miliarde euro - din 2003 prezentă în Sebeș, din 2008 în Rădăuți, din 2010 în Comănești și din 2015 în Reci.
- Kronospan (firmă austriacă, capital de 4 miliarde euro), din 1997 prezentă în Sebeș, din 2009 în Brașov.

La nivel mai larg, regional firmele care folosesc lemn din arcul carpatic:

- International Papers - firmă din Statele Unite ale Americii cu un capital aproximativ de 20 de miliarde de euro, localizată la Kwidzyn (Polonia) din 1992.
- Mondi Group - firmă din Africa de Sud, cu sedii în Regatul Unit și Austria, capital de aproximativ 7 miliarde euro, din 2004 prezentă în Slovacia, la Ružomberok.
- Swiss Krono - cu sediul în Elveția, capital de 1,6 miliarde euro, din 2016 prezentă în Ungaria la Vásárosnamény (compania precedentă activă între 1988 și 2011).

Principalii jucători în România includ trei companii austriece: HS Timber Group, Kronospan și Swiss Krono (aparținând concernului Kaindl din Salzburg) și grupul Egger originar din Tirol. Firmele colaborează strâns iar fabricile lor sunt apropiate ca localizare astfel încât lanțurile lor de producție se întrepătrund. Există acuzația la adresa Romsilva în legătură cu mii de hectare de teren, unele fiind obiectul unor dispute asupra formei de proprietate care au fost vândute investitorilor străini. În unele cazuri s-a ajuns în instanță și au fost pronunțate sentințe de condamnare, printre acestea numărându-se complexul Harvard-Ikea.

Combinăția dintre tăieri ilegale și comerțul cu lemn generează profituri uriașe netaxate. Sistemul este bine organizat și conectat la sfera politicului și la administrație. Oricine se opune mafiei lemnului trebuie să se aștepte la consecințe grave. Canalul de știri Recorder.ro a scos la iveală artificiiile la care se recurge în Bucovina pentru a transforma în legal lemnul tăiat ilegal (Romania Insider 2019b). O tactică simplă folosită frecvent este așa numita metodă aditivă: suprafețe cu arbori fără valoare sau morți sunt vândute la licitații la prețuri scăzute, când în realitate sunt arborete cu arbori de dimensiuni mari, sănătoși care sunt marcați și doborâți. Astfel, firma primește doi metri cubi de lemn pentru fiecare metru cub recoltat legal, fiind emisă o chitanță numai pentru cantitatea de lemn legal.

O altă practică este în fapt o mașinație contabilă: investigatorii au descoperit că multe din inventarele forestiere și posibilitățile aferente precum și informația locală asupra vârstei și structurii arboretelor este inactuală, incorectă sau falsificată în contextul în care există un acces public limitat la amenajamente. Acestea indică de regulă posibilități mai mari decât există în mod real. În felul acesta se creează condițiile pentru tăieri rase la scară mare care aparent sunt legale din perspectivă contabilă. O altă metodă simplă și larg documentată recurge la tăieri ilegale pe suprafețe mari de pădure, acte criminale comise în mod deliberat (EIA 2015, Klawitter 2015, Pearce 2015, Knapp 2016,

Der Spiegel 2017, Schlingemann et al. 2017, Barberá 2019, Declic 2019, Aljazeera 2020, Bayerischer Rundfunk 2019, 2020, Romania Journal 2020).

O metodă folosită pe scară largă și în mod continuu constă în subestimarea volumelor recoltate. Angajații Romsilva marchează arborii pentru a fi doborâți și înregistrează în statisticele oficiale de exemplu, înălțimi de 18 m, diametre de 25 cm când în realitate arborii sunt cu înălțimi de 30 m și diametre de 40 cm. Diferența se traduce în sume mari de bani. Sistemele de tipul SUMAL sau Inspectorul Pădurii oricum nu ar putea detecta o asemenea fraudă.

Situația și protecția parcurilor naționale

Knorn et al. (2012) au utilizat fotografiile aeriene pentru a vizualiza amploarea pierderilor de suprafețe împădurite în intervalul 2000-2010, în regiuni extinse ale României care adăposteau zone protejate ca Parcul Național Retezat, Parcul Natural Apusenii, munții Ciucașului și Parcul Natural Munții Maramureșului. Constatarea a fost că numai 1,3% din suprafețele împădurite au dispărut în acest interval de timp. De fapt, 70% din intervențiile silviculturale între care unele severe (tăieri rase pe suprafețe mici sau extinse, tăieri progresive executate la intervale scurte de timp) au avut loc în arii protejate: 5,9% în parcuri naționale, 15,5% în rezervații și 48,6% în situri Natura 2000. De la aderarea României la Comunitatea Europeană în 2007, un proces dramatic de pierdere a suprafețelor împădurite din arii protejate a fost documentat în numeroase rapoarte și a intrat în atenția organelor juridice (Roser 2012, Eia 2015, Euronatur 2017b, 2018).

O problemă generală, care nu este proprie doar României constă în definirea ariilor protejate de nivel național și internațional precum și a statutului lor legal. Definițiile consacrate precum și obiectivele enunțate de IUCN (Dudley 2008, 2013, Lausche și Burhenne 2011) sunt frecvent interpretate ca standarde legale pentru protecția unei entități când în fapt sunt numai

recomandări. Chiar dacă recomandările IUCN privitoare la entități protejate (spre exemplu, parcuri naționale, categoria II a IUCN) sunt în consens cu definițiile prezente în legislațiile naționale ceea ce determină în mod automat un regim de protecție, acest fapt nu înseamnă că regimul de protecție este asigurat în mod explicit. Există o confuzie frecventă în legătură cu interzicerea strictă a tăierilor pe 75% din suprafața unui parc național care este protejat automat prin amenajamente, aceasta fiind doar o recomandare IUCN. Cu alte cuvinte, încălcările din ariile protejate nu pot fi urmărite penal decât în măsura în care acestea încălcă legile naționale, reglementări UE (Directivile UE Habitare și Păsări) sau angajamente internaționale (situri ale Patrimoniului UNESCO sau rezervații ale biosferei).

În lumina interpretării oficiale a importanței ecologice și a caracterului de protecție, zona de protecție integrală, zona de protecție strictă și zona de protecție științifică sunt considerate zone nucleu. Prin lege, tăierile sunt admise în zona de protecție integrală datorită numeroaselor excepții și a interpretării libere a cerințelor legale. Zonele de conservare durabilă și zonele de dezvoltare durabilă nu au niciun fel de restricții în intervențiile silviculturale.

În mod concret acestea se referă la lucrări de conservare, de igienă și accidentale care sunt admise fără o motivare explicită (cum ar fi acordul consiliului științific) în toate zonele de management, chiar și în cele de protecție strictă. Conform informației oficiale, se admit tăieri restrânse de igienă și de conservare în zonele de protecție dar o inspecție de detaliu a scos la iveală despăduriri pe suprafețe extinse (Bayerischer Rundfunk 2019, 2020, Euronatur 2019a, b).

În 2017, din cei aproape 18 milioane metri cubi extrași, aproximativ 10 au fost incluși la tăieri de conservare. În acel context au avut loc tăieri de igienă și de conservare la scară largă în păduri dominate de fag aflate în zone protejate. Nu au fost evidențiate dezastre extreme sau calamități în zonele cu păduri de fag care să justifice această creștere bruscă a tăierilor

de conservare și a celor de igienă. Exemplul arată o interpretare foarte liberă a legii cât și o definire ce lasă loc la interpretări a lucrărilor silvice menționate.

Din 2016, Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, ANANP cu sediul în București s-a aflat sub controlul direct al Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor (ANANP 2020). Teoretic, printre sarcinile acestui organism s-a aflat și managementul ariilor protejate în condițiile unei subfinanțări cronice. Această situație a dus la incapacitatea instituției de a-și exercita fie și la nivel minimal, atribuțiile. Informații asupra proiectelor în desfășurare a ANANP, asupra responsabilităților și preocupărilor nu fac nici o mențiune asupra pădurilor virgine din Catalogul Național al Pădurilor Virgine și Cvasi-Virgine.

Din cele prezentate se pot trage următoarele concluzii:

- La modul general, zonele nucleu ale parcurilor naționale aflate sub protecție strictă ar trebui extinse la 75% din arie pentru a se alinia la recomandările IUCN cu privire la Categoria II de arii protejate.
- În câteva din parcurile naționale, categoria zonelor nucleu ar trebui definită clar și inclusă în amenajamente.
- Zona tampon trebuie definită clar în raport cu obiectivele de protecție în sensul lucrărilor silviculturale permise.
- Sunt necesare activități permanente de monitorizare și control.
- Administrațiile parcurilor naționale ar trebui să devină entități independente de administrația forestieră de stat și să beneficieze de bugete proprii.

Fundația Conservation Carpathia

Înființarea Fundației Conservation Carpathia în 2009 (contestată și expusă la numeroase defăimări, vezi Nostra Silva 2020) a fost un răspuns la dezamăgirea, furia, fatalismul, neputința în fața supraexploatării și distrugerii pădurilor virgine existente în Carpații Meri-

dionali. Misiunea fundației a fost crearea unui Parc Național al Munților Făgăraș de 250.000 ha. Din această suprafață, 60.000 ha ar fi fost achiziționate prin eforturile fundației sau ar fi fost protejate printr-un program de compensații oferite proprietarilor privați. Inițiativa acestui proiect vizionar a revenit soților Christoph Promberger și Barbara Promberger-Fürpass, doi biologici conservaționiști care au venit în Carpații Meridionali în 1990 cu scopul de a studia carnivorele mari. Proiectul de înființare a Parcului Munților Făgăraș este rezultatul eforturilor conjugate ale soților Promberger și a Fundației Conservation Carpathia (FCC) în contextul evidenței că managementul ariilor protejate nu are în vedere conservarea naturii. Din 2009 fundația a utilizat fonduri pentru achiziționarea a 25.000 ha de pădure, de foste pășuni și suprafețe despădurite ca urmare a tăierilor rase. Acestea din urmă au suferit de pe urma eroziunii pe scară largă și sărăcirii solurilor și au fost reabilitate cu un efort susținut pentru a reveni la starea anterioară de naturalitate. FCC a înregistrat peste 10.000 ha de păduri virgine pentru a fi incluse în Catalogul Național. O problemă majoră întâmpinată pe parcurs a fost faptul că titlul de proprietate deținut de FCC nu a dat dreptul exercitării interdicției de vânătoare pe aceste terenuri. Terenurile de vânătoare sunt atribuite prin licitație în mod independent așa că FCC a decis să înființeze propriile asociații de vânătoare pentru a asigura pe timp îndelungat dreptul de vânătoare nu numai în teritoriul aflat în proprietatea FCC dar și în aria extinsă la 60.000 ha. Scopul a fost de a crea habitate sigure pentru urși, lupi și râși. Pe aceste terenuri, noii proprietari pot organiza paza împotriva braconierilor, vânătorilor ilegali și pot interzice vânătoarea la trofeu și pe cea sportivă.

Proiectul REMOTE (REsearch on MOUNTAIN Temperature, Primary Forests)

Proiectul REMOTE dezvoltat de Universitatea din Praga (<https://www.remoteforests.org/project.php>) este o colaborare internațională pe

termen lung bazată pe o rețea de suprafețe de probă permanente în păduri din Europa Centrală, de est și sud-est. Sub conducerea unei echipe a universității din Praga a fost dezvoltat un sistem de monitorizare a unor păduri primare selectate în regiunea menționată. Aceste păduri primare joacă un rol cheie prin habitatele puse la dispoziția multor specii rare și prin funcțiile ecosistemice. Din rețeaua suprafețelor de probă se culeg date asupra structurii pădurilor și dinamica pe termen lung a arborilor individuali. Analizele dendrocronologice reprezintă o parte componentă importantă a proiectului astfel încât a rezultat una din cele mai mari baze de date din lume a seriilor dendrocronologice. Scopul general al proiectului este contribuția la protejerea ultimelor păduri primare în fața amenințărilor multiple. În momentul de față, suprafețe de probă sunt instalate în Albania, Bosnia, Bulgaria, Croația, România, Serbia, Slovacia și Ucraina. Regretabil este faptul că există în momentul de față o rezistență inexplicabilă a oficialităților române din domeniu în a permite efectuarea studiilor în contextul existenței unei birocrații disproporționate. Multe din rezultatele acumulate din 2010 până azi au fost deja publicate în reviste științifice de prestigiu (Cailleret et al. 2018, Vítková și Al. 2018, Mikoláš et al. 2019, Lábusová et al. 2019).

Europa, Comunitatea Europeană și dezbaterăa asupra pădurilor virgine din România

În 2003, la inițiativa guvernului ucrainean de la acea vreme, România, Polonia, Serbia, Slovacia, Republica Cehă, Ucraina și Ungaria au semnat Convenția Carpatică de la Kiev care a intrat în vigoare ca o înțelegere multilaterală în 2006 (Carpathian Convention 2003).

Convenția acoperă întreaga arie geografică a Carpaților și, alături de Convenția Alpilor este al doilea tratat sub-regional pentru protecția și dezvoltarea durabilă regiunilor montane. Obiectivele Convenției Carpaților sunt multiple și toate sunt obligatorii pentru atin-

gerea scopului dezvoltării durabile și protecția resurselor naturale precum și a habitatelor. Statele contractante au căzut de acord în mod explicit asupra strategiilor politice și măsurilor de protecție a pădurilor și biodiversității. Spre exemplu, în a treia conferință a țărilor participante care a avut loc la Bratislava în 2011 s-a convenit asupra inventarierii tuturor pădurilor primordiale din regiunea Carpatică.

Cunoscându-se situația țărilor din regiunea carpatică și greutatea pe care le întâmpină, multe din ele documentate în raportul de față, trebuie menționat că țările contractante nu au reușit să ducă la bun sfârșit prevederile Convenției. Spre exemplu, inventarul pădurilor virgine asupra căruia s-a convenit în 2011, nici măcar nu a fost demarat.

În cursul celor șase conferințe ale convenției care au avut loc până în momentul de față, subiectul tăierilor ilegale în regiunea Carpatică a fost o temă constant prezentă. În adresarea de bun venit de la conferința a șasea din noiembrie 2020, directorul Programului Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP), Inger Andersen s-a referit foarte explicit la amenințarea majoră pentru pădurile din regiunea Carpatică reprezentată de tăierile ilegale care frecvent sunt asociate cu crima organizată. O bună parte din picolele care amenință Carpații vine din activități ilegale ale crimei organizate: grupări criminale nu au nici o limită în a recurge la violență, intimidare și uneori asasinază lucrători silvici și activiști de mediu (Andersen 2020).

În pofida acestei luări de poziție clare prin limbajul politic adoptat, dezbaterile s-au limitat la a da recomandări în limita protocolului semnat pe 25 noiembrie 2020: recunoscând faptul că tăierile ilegale cu grade diferite de gravitate în țările membre ale convenției reprezintă o problemă importantă și complexă în Carpați, cu efecte trans-frontaliere care necesită cooperare internațională, se cere părților participante să schimbe informații și să-și coordoneze eforturile pentru rezolvarea problemei folosindu-se de mecanisme platformei deja existente, considerate ca fiind adecvate.

La nivel politic au fost întreprinse nume-

roase încercări de a aborda fraudele și lipsa de conformare la reglementările europene a situațiilor menționate. De exemplu, în 2015, membrii ai parlamentului European au depus o plângere către comisia UE asupra tăierilor ilegale din România, dar nu s-a întreprins nici o acțiune concretă de către instituțiile UE iar tăierile ilegale au crescut în amploare,

După evaluarea mai multor rapoarte și imagini satelitare, în noiembrie 2017 UNEP a atras atenția asupra tăierilor ilegale din pădurile virgine din România calificându-le ca cele mai mari amenințări la adresa unei conservări durabile a naturii în Europa. Chiar și acest semnal de alarmă explicit nu a avut ecou ((UNEP 2017, Süddeutsche Zeitung 2019).

În ultimii ani, parlamentari UE precum Anna Deparnay-Grunenberg și Martin Häusling (Partidele Verzilor din parlamentul UE) au organizat o serie de evenimente la Bruxelles pentru a atrage atenția supra tăierilor ilegale din Carpații din România venind în contravenție cu legile UE (Häusling 2020). Comisia UE a inițiat în final, primul stadiu al procedurii de infringement împotriva unui stat membru UE prin trimiterea unei scrisori conținând o notificare formală pe 12 februarie 2020 în conformitate cu prevederile tratatului de la Lisabona. Pe scurt, scrisoarea solicita României să aplice în mod corect Reglementarea UE cu privire la Lemn, reglementare încălcată de România ceea ce atrage automat consecințe și asupra altor reglementări cum sunt Directiva Habitare și Directiva Păsări.

Scrisoarea trimisă de Comisia europeană conține următoarele critici și solicită informații suplimentare cu privire la (RELR 2020a și b):

- Multe din ariile protejate conform Directivei Habitare și Directivei Păsări nu beneficiază de un plan de management sau acest plan este inadecvat.
- Nenumărate situri Natura 2000 au dispărut fără nici o explicație.
- Amenajamentele silvice au fost elaborate fără studii adecvate de impact asupra mediului la care se adaugă faptul că aceste documente

nu sunt publice ceea ce contravine Actului Informației UE.

- Exploatarea în arii protejate, ceea ce include frecvent tăieri rase, a fost autorizată fără un studiu de impact de mediu cerut de Directiva Habitare.

În acest context, în martie 2020 Euronatur și Agent Green au prezentat o documentație fotografică a intervențiilor silviculturale din trecut sau recente în 18 situri Natura 2000. Aceste intervenții sunt incompatibile cu o utilizare durabilă fiind caracterizate de scara largă la care au fost aplicate ceea ce este interzis prin Codul Silvic. Suprafețe mari cu tăieri rase, multe din ele executate pe pante abrupte, folosindu-se modalități brutale de transport, au fost distruse. Documentele au furnizat localizări precise, cu coordonate GPS. Nu a existat nici un răspuns oficial la aceste acuzații. În mod concret acuzațiile s-au referit la următoarele suprafețe (situri Natura 2000 din care unele se află în parcuri naționale):

- Munții Făgăraș) (ROSCI 0122), pe valea Șinca, Strâmba, Ucișoara, Ucea mare, Sâmbăta, Curpanului, Arpășelu, Laița, Arpașu Mare. Boia Mică și barajul Vidraru.
- Domogled-Valea Cernei National Park (ROSCI 0069) pe valea Rădoteasa, în Cerna Sat, stâncile de calcar de la Ciucevele și Iauna Craiova.
- Nordul Gorjului de Vest (ROSCI 0129) cu valea Vija.
- Parcul Național Semenic-Cheile Carașului (ROSCI 0226) cu văile Toplița și Coșava Mare.
- Parcul Național Retezat.

UE nu poate și nu trebuie să aplice condamnări în cazul încălcărilor legii, cu excepția legilor privind conservarea naturii, reglementări și directive care trebuie urmate de toate statele membre. Acestea include siturile Natura 2000. Procedurile de infringement nu pot fi activate în alte arii protejate cum sunt siturile din Patrimoniul UNESCO deoarece nu fac obiectul legii europene. Procedura de infringement este complexă și se desfășoară pe perioade lungi care pot însemna câțiva ani (EU 2012).

În ianuarie 2021 încă nu exista un răspuns din partea guvernului României (Politico 2021). Este posibil ca să se fi ajuns la un acord cu guvernul României iar procedura de infringement va fi finalizată din perspectiva UE. Se poate deduce această reacție din replica Comisiei UE care specifică: Comisia nu are drept competență inspectarea la fața locului statele membre pentru a constata conformarea la legea europeană în privința mediului. Această răspundere cade exclusiv în responsabilitatea statelor membre.

Asociația proprietarilor de pădure Nostra Silva a avut o reacție dură la scrisoarea semnata de 83 de europarlamentari lansând acuzații grave. Acestea constituie o compilație confuză de fapte false sau interpretate tendențios, de teorii ale conspirației construite pe conexiuni inexistente și atacuri scandaloase la persoana la adresa unor europarlamentari.

([https://violavoncramon.eu/2020/11/19/reply-to-nostra-silva-on-illegal-logging-in-romania/.](https://violavoncramon.eu/2020/11/19/reply-to-nostra-silva-on-illegal-logging-in-romania/))

Date actuale asupra protecției pădurilor virgine și seculare din România

Cu privire la România este bine să fie privite cu rezervă așa numitele fapte documentate când e vorba de emis păreri și de construit analize, aplicându-se această rezervă tuturor părților interesate. Informația falsă lansată deliberat și adevărurile parțiale apar flagrant în domeniul public, se stabilesc cauzalități în lipsa oricăror conexiuni și teoriile conspirației sunt lansate în avalanșă.

Existența cartelurilor criminale reprezintă o realitate recunoscută de toată lumea ceea ce crează teama de represiuni și vătămare personală. Pe scurt, societatea este dominată de un sentiment de neîncredere ce nu poate fi depășit. Sunt explicații ale acestui fenomen social și este necesară o anumită îngăduință atunci când se interpretează multe activități politice chiar și cele prezentate în contextul lucrării de față.

Tentative exhaustive de a scoate adevărul la iveală se fac în continuare dar ar fi o greșeală a accepta numai una din variante fără a ține seama de origine (Rise Project 2019, WWF 2019, Edjn 2020, Fordaq 2020, Klimareporter 2020):

- Atitudinile critice au ca origine în special ONG-urile care citează tăieri ilegale care sunt produsul unei asocieri dintre administrația silvică, proprietarii de pădure și industrie care au lansat campanii media împotriva supraexploatării pădurilor și despăduririlor din România.
- Cțiva politicieni și specialiști din mediul academic citează despre tăieri neînregistrate pentru uzul personal ca lemn de foc ca fiind una din explicațiile posibile. În jur de 3,5 milioane de gospodării din România se bazează pentru încălzire pe lemn ceea ce duce la o cifră estimată de surse din Consiliul Concurenței, de 15 până la 20 milioane metri cubi de lemn necesar. Cum lemnul de foc provine în special din păduri private sau comunale, acesta nu este înregistrat pentru evitarea taxării.
- Conform unei alte ipoteze emise de oficiali ai Romsilva și persoane din industria lemnului, volumele de lemn înregistrat se referă la lemnul care urmează a fi comercializat. În fapt, există o discrepanță metodologică de 20% între unitatea de măsură folosită în inventarele forestiere (volumul lemnului pe picior) și metrii cubi de lemn recoltat.

Controversa în jurul cifrelor, discrepanțele dintre statisticile tăierilor și volumele calculate ca fiind lipsă conform inventarului forestier au implicații politice, legale și globale importante. Un inventar forestier corect este o arhivă asupra regimului de folosință a pădurilor din trecut și din prezent. Conform distribuției pe clase de vârstă, 70% din pădurile României sunt mai tinere de 80 de ani și numai 8% sunt mai bătrâne de 120 de ani. Dintr-o perspectivă silviculturală aceasta înseamnă că sunt puțini arbori de dimensiuni și vârste mari iar cei care există sunt concentrați în pădurile cu grad înalt de naturalitate, în pădurile seculare și cele virgine. Pe de altă parte, interesul față de aceste exemplare care reprezintă o rezervă bogată chiar în pofida calității slabe a lemnului unor

arbori bătrâni, este de înțeles.

Analizând dezbaterea din jurul IFN, interpretarea și analiza datelor și a concluziilor politice este evident că din iunie 2020, guvernul s-a retras progresiv de pe pozițiile anterioare la preluarea mandatului din noiembrie 2019. Fostul ministru Costel Alexe a acuzat câteva ONG-uri de dezinformare care dăunează imaginii României, denunțându-le pentru acuzațiile privind cantitățile mari de lemn exportate de România în alte țări (RELR 2020b). Cu toate acestea, cercetările noastre cu privire la ONG-urile care au investigat fenomenul tăierilor ilegale (WWF, Greenpeace, Agent Green, EIA, Euronatur) nu au evidențiat nimic din cele susținute de Costel Alexe.

În același timp s-au făcut pași importanți în direcția îmbunătățirii situației pădurilor virgine și cvasi-virgine și a ariilor protejate în general, inclusiv a parcurilor naționale. Au fost planificate acțiuni împotriva tăierilor ilegale și s-a actualizat Codului Silvic, prevăzându-se amenzi mult mai mari pentru încălcări. O variantă îmbunătățită a SUMAL a fost lansată în 2020 (MMAP 2020c, e). 75% din pădurile proprietate de stat din proximitatea parcurilor naționale urmează a fi desemnate ca zone de protecție strictă în care gospodărirea intensivă va fi interzisă.

Au fost înregistrate progrese în privința Catalogului Național al Pădurilor Virgine și Cvasi-Virgine. În martie 2020 Ministerul Mediului a prezentat un Ghid de Bune Practici pentru cartarea și înregistrarea pădurilor virgine și cvasi-virgine. Noi suprafețe au fost incluse în Catalog de la cea dată. Totuși, entitățile care au fost angajate pentru includerea unor suprafețe de păduri sunt instituții agreeate de organismele guvernamentale iar persoanele private interesate de acest proiect nu mai sunt eligibile decât ca urmare a unei asocieri instituționale.

O observație cu caracter general care să furnizeze o explicație parțială pentru situația pădurilor seculare din România stă și în dezamăgirea trăită de silvicultorul tânăr după ce ajunge în sistemul administrației pădurilor Romsilva: 1. Practic toate activitățile gravitea-

ză în jurul exploatarea pădurilor, 2. Principiile gospodăririi durabile a pădurilor sunt ignorate cu toate că în mod oficial sunt incluse în amenajamentele silvice, 3. Sunt expuși unui sistem strict de subordonare care sancționează și suprimă orice încercare de inițiativă personală. Toate acestea reflectă ceea ce în sociologie este descris drept context social în timpul regimului comunist: lipsa interesului față de ceea ce se întâmplă, autocenzura și dizolvarea fiecărei personalități individuale într-un grup închis și cu o structură strict ierarhică (Neculau 2004). Este greu de înțeles de ce un asemenea context social este permanentizat într-o societate democratică după mai mult de 30 de ani de la căderea comunismului. O explicație ar fi influența mare pe care continua să o aibă educația informală la toate nivelele societății care este bazată stereotipul comportamentului oportunist.

Concluzii

Se presupune că ar mai fi între 10.000 și 150.000 ha de păduri virgine care vegetează în Carpații din România; date precise nu există. Neluând în calcul pădurile boreale din Finlanda și Suedia această cifră ar corespunde la 70% din pădurile virgine ale Europei, ultimele suprafețe extinse sălbăticie în inima Europei. Se mai presupune că există încă 200.000 până la 300.000 ha de păduri seculare sau cu un grad mare de naturalitate care s-ar califica a deveni arii protejate în orice altă țară din UE. Totuși, în România aceste categorii de păduri continuă să dispară în ritm alert, inclusiv din arii protejate cum sunt parcurile naționale și siturile Natura 2000.

Cum putem fi siguri că aceasta este realitatea, că estimatele sunt valide, care sunt premiile și ce reprezintă știre falsă din statisticile prezentate de diferite organisme guvernamentale asupra tăierilor ilegale care se plasează între 0,03 sau 0,2 milioane de metri cubi anual și 8,7 și 20 milioane metri cubi pe an, în ultimii zece ani? Explicația stă într-o combinație

a efectelor: tăiere pentru lemn de foc neînregistrată, erori metodologice și statistice, exploatarea frauduloasă, ilegală și pe scară largă a pădurilor. Imaginile dramatice ale Carpaților românești nu pot fi contestate: 1. Suprafețe mari de tăieri rase, frecvent fără asigurarea regenerării ulterioare, uneori în arii protejate, 2. Albiile ale cursurilor de apă erodate și distruse de transportul lemnului, 3. Exemplare uriașe de arbori tăiați din păduri seculare, abandonate și lăsați să putrezească pentru că nu au mai putut fi transportați, 4. Puncte locale de colectare a lemnului tăiat, provenit din arbori seculari.

Este de asemenea important de subliniat că pădurile și peisajele din Carpații românești sunt cele mai importante habitate ale ursului brun, râsului și lupilor la care se adaugă cocoșul de munte din cuprinsul UE. Se datorează suprafețelor mari și continue de pădure, densității scăzute a populației și a infrastructurii de transport, turismului limitat, gospodăririi rezonabile a vieții sălbatice iar până în urmă cu 20 de ani, măsurilor silviculturale limitate în multe regiuni, în pofida abuzurilor menționate. Mai mult, comunitățile de arbori din multe regiuni sunt încă compuse din speciile de arbori caracteristice stațiunilor.

Criticile aduse României sunt comune cu cele aduse multor regiuni din lume unde exploatarea resurselor naturale este o miză importantă economică. Eșecul structurilor de guvernare din România reprezintă o componentă a unui adevăr mai mare, supraexploatarea și dispariția continua a moștenirii unice naturale a Europei datorate unui complex de factori; România joacă rolul victimei și a răufăcătorului în același timp. Aceasta include companiile aflate în competiție pentru achiziția de resurse și căutarea celor mai ieftine materii prime cât și procesatorii și clienții din partea zonei de cerere pentru care prețul unei resurse sau produs este considerentul principal.

În țări precum România sau Ucraina, această combinație complexă dintre industrie, lăcomie antreprenorială și administrație colaborționistă acoperită de acceptul din partea structurilor politice precum și de interesele

proprietarilor de resurse este rezultatul unei cereri imorale și lipsite de scrupule globale. Spre deosebire de pădurile zonei tropicale și a celei nordice, aceste tăieri de pădure au loc în pragul nostru, în ochii noștri. În mod specific solicităm următoarele:

- Este cu siguranță interesul Europei să conserve ca un întreg și să protejeze ultimele păduri virgine extinse din Europa Centrală. Carpații joacă un rol central, de neînlocuit prin calitatea lor de peisaj continuu cu păduri ce pot fi conservate, în care populații mari, origine de carnivore mari pot fi protejate.
- UE și-a propus ținte ambițioase în cadrul Strategiei pentru Biodiversitate 2030 care include protejarea ultimelor pădurilor virgine și seculare (EU 2020c). Cu toate acestea, țintele nu pot fi atinse dacă Parlamentul și Comisia europeană lucrează în paralel pentru adoptarea unor ghiduri de aplicare cuplat cu un sistem de control și de sancțiuni. Sunt necesare programe atractive, credibile de lungă durată de finanțare (de pildă, acordare de compensații pentru non-utilizare). Proprietarii privați și comunalii de păduri sunt pe deplin îndreptățiți să ceară o compensație financiară pentru o non-utilizare permanentă a resurselor.
- Avem nevoie de idei creative și inițiative concrete pentru integrarea vieții sălbatice în conceptul creerii valorii regionale. Simpla limitare a accesului la aceste păduri impresionante doar a specialiștilor nu va fi o măsură suficientă. Este nevoie de resurse financiare și de asistență acordată României pentru a ajuta la implementarea unor asemenea măsuri. Eforturile trebuie direcționate spre promovarea proiectelor cu adevărat durabile care nu vor pune în pericol calitățile unice ecologice ale acestor arii.

Bibliografie

- ADZ (Allgemeine Deutsche Zeitung für Rumänien) (2020a): Die Ökologie steht endlich im Vordergrund -ADZ-Gespräch mit Dietmar Gross über das neue Forstgesetz: „Es ist ein Schritt in die richtige Richtung“. <https://adz.ro/artikel/artikel/die-oekologie-steht-endlich-im-vordergrund>.

- AlJazeera (2020): Timber Mafia' threatens the future of Romania's ancient forests. <https://www.aljazeera.com/features/2020/11/26/romania-disappearing-forests>.
- ANANP (2020): Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, National Agency for Natural Protected Areas. <http://ananp.gov.ro/#>.
- Andersen, I. (2020): The Carpathian Convention: A push to implementation. <https://www.unep.org/news-and-stories/speech/carpathian-convention-push-implementation>
- Bălăcescu, M.C. (2020): O analiză a fenomenului „tăierilor ilegale” de păduri în România în cadrul conceptual al politicilor publice - Re-definirea și structurarea problemei - An analysis of the phenomenon of „illegal logging” of forests in Romania within the conceptual framework of public policies - Re-defining and structuring the problem, Dissertation Facultatea de Silvicultură și Exploatări Forestiere (UTB), 146 pp. https://www.unitbv.ro/documente/cercetare/doctorat-postdoctorat/sustinere-teza/2020/balacescu-marian/rezumata_Balacescu.pdf.
- Barberá, M.-G. (2019): Activists demand EU action over Romania's vanishing forests, Balcan Insight. <https://balkaninsight.com/2019/09/10/activists-demand-eu-action-over-romania-s-vanishing-forests>.
- Bayerischer Rundfunk (BR) (2019): Radiofeature - Kampf um Rumäniens Urwälder - Warum Europas letzte Wildnis in Gefahr ist. <https://www.br.de/mediathek/podcast/radiofeature/kampf-um-rumaeniens-urwaelder-warum-europas-letzte-wildnis-in-gefahr-ist/1788168>.
- Bayerischer Rundfunk (BR) (2020): Tatort Wald - Holzraub in den Karpaten. <https://www.br.de/mediathek/video/dokthema-politische-doku-tatort-wald-holzraub-in-den-karpaten-av:5f844798da459d001b7fe197>.
- Biriş, J.-A. & Veen, P. (Eds.) (2005): Virgin forests in Romania – Inventory and strategy for sustainable management and protection of virgin forests in Romania (PIN-MATRA / 2001 / 018). http://www.greenpeace.org/romania/Global/romania/paduri/2015-12-22_Virgin_forest_Romania_Summary.
- Bohn, U. & Gollub, G. (2007): Buchenwälder als natürliche Vegetation in Europa. *Natur und Landschaft* 82: 391 – 397.
- Brang, P. (2005): Virgin forests as a knowledge source for Central European silviculture: Reality or myth? *Forest Snow and Landscape Research* 79: 9 – 32.
- Bücking, W., Wali, E., Falcone, P., Latham, J. & Sohlberg, S. (2000): Strict forest reserves in Europe and forests left to free development in other categories of protection. In: Forest reserves research network. COST Action 4, European Commission: 39 – 133.
- Cailleret, M., Dakos, V., Jansen, S., Robert, E. M., Aakala, T., Amoroso, M.M. & Camarero, J. J. (2018): Early-warning signals of individual tree mortality based on annual radial growth. *Frontiers in Plant Science* 9: 1964.
- Carpathian Convention (2003): <http://www.carpathian-convention.org/>
- Ceccherini, G., Duveille, G., Grassi, G., Lemoine, G., Avitabile, V., Pilli, P. & Cescatti, A. (2020): Abrupt increase in harvested forest area over Europe after 2015. *Nature* 583, 72–77. DOI:org/10.1038/s41586-020-2438-y.
- Commarmot, B., Bachofen, H., Bundziak, Y., Bürgi, A., Ramp, B., Shparyk, B., Sukhariuk, D., Viter, R. & Zingg, A. (2005): Structure of virgin and managed beech forests in Uholka (Ukraine) and Sihlwald (Switzerland). *Forest Snow & Landscape Research* 79, 1/2: 45–56. <https://www.researchgate.net/publication/268261842>.
- DECLIC (2019): Inventarul Forestier Național – sau despre cum se fură pădurea cu tabelul Excel. O investigație de Radu Cernuta pentru Declic. <http://inventarul-forestier-declic.strikingly.com/>.
- Der Spiegel (2017): Rumänien holzt seine Wälder ab – Kahlschlag in den Karpaten. <https://www.spiegel.de/wirtschaft/soziales/rumaenien-holzt-seine-waelder-ab-holzmafia-nutzt-gesetzesluecken-a-1180739.html>.
- Der Spiegel (2018): Der Geisterzug – Illegale Abholzungen in der Ukraine. <https://magazin.spiegel.de/SP/2018/42/159908198/index.html>.
- Deutschlandfunk (2019): Rumäniens Sozialdemokraten – eine Partei vergisst sich selbst. https://www.deutschlandfunk.de/rumaeniens-sozialdemokraten-eine-partei-vergisst-sich-selbst.724.de.html?dram:article_id=441582.
- Die Zeit (2019): Eine Straße mitten durchs Herz. <https://www.zeit.de/2019/32/rumaenien-buchenurwald-strassenbau-weltnaturerbe/komplettansicht>.
- Die Zeit (2020): Designierter Ministerpräsident tritt vor Abstimmung zurück. <https://www.zeit.de/politik/ausland/2020-03/rumaenien-florin-citu-ministerpraesident-regierungskrise-wahl>.
- Dierschke, H. & Bohn, U. (2004): Eutraphente Rotbuchenwälder in Europa. *Tuexenia* 24: 19 – 56.
- Dudley, N. (Ed.) (2013): Guidelines for Applying Protected Area Management Categories. Gland, Switzerland: IUCN. x + 86 pp. With Stolton, S., P. Shade & Dudley, N. (2008): IUCN WCPA Best Practice Guidance on Recognising Protected Areas and Assigning Management Categories and Governance Types, Best Practice Protected Area Guidelines Series No. 21, Gland, Switzerland. <https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-021>.
- EDJN (European Data Journalism Network) (2020): Timber mafia and deforestation in Romania. <https://www.europeandatajournalism.eu/eng/News/Data-news/Timber-mafia-and-deforestation-in-Romania>.
- EIA (Environmental Investigation Agency): (2015): Stealing the last forests: Austria's largest timber company, land rights and corruption in Romania. https://content.eia-global.org/posts/documents/000/000/319/original/Stealing_the_Last_Forest.pdf?1468592842.
- Euronatur (2017a): Forest Alert: Romanian Ministry Attacks Own Primary Forest Protection Laws. <https://www.saveparadiseforests.eu/en/forest-alert-romanian-ministry-attacks-own-primary-forest-protection-laws/>.
- Euronatur (2017b): Out of control – the unfolding tragedy of Romania's national parks. https://www.euronatur.org/fileadmin/docs/Urwald-Kampagne_Rumaenien/Background-Dossier_Romanian_National_Parks_fin.pdf.

- Euronatur (2018): Waldzerstörung in Rumänien: Großangelegte Razzia der Anti-Mafia-Behörde ange laufen. <https://www.euronatur.org/aktuell/detail/news/waldzerstoerung-in-rumaenien-grossangelegte-razzia-der-anti-mafia-behoerde-angelaufen/>.
- Euronatur (2019a): Reactive Mission“ von UNESCO und IUCN in Welterbegebieten in Rumänien. <https://www.saveparadiseforests.eu/de/unesco-und-iucn-zu-besuch-in-rumaeniens-waeldern/>.
- Euronatur (2019b): Rüffel für Rumänien: Welterbe Buchenurwälder nicht ausreichend geschützt. <https://www.saveparadiseforests.eu/de/rueffel-fuer-rumaenien-welterbe-buchenurwaelder-nicht-ausreichend-geschuetzt/>.
- Euronatur & Agent Green (2019): Logging out – Saving Romania’s paradise forests, 50 pp. <https://www.saveparadiseforests.eu/wp-content/uploads/2019/09/Logging-Out-web-version>.
- EU (Europäische Union) (2012): Infringements: Frequently Asked Questions. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_12_12.
- EU (Europäische Union) (2019b): Justizreform und Kampf gegen Korruption: Kommission legt Berichte zu Bulgarien und Rumänien vor. https://ec.europa.eu/germany/news/20191022-berichte-bulgarien-rumaenien_de.
- EUSTAFOR (2020): Romsilva – Romanian National Forest Administration. <https://eustafor.eu/members/romsilva/>.
- Fordaq (2020): Blocarea activității în sectorul forestier nu este o soluție favorabilă României. https://lemn.fordaq.com/news/Blocarea_activit%C4%83%C8%9Bii_%C3%AEn_sectorul_forestier_67838.html.
- EWS (European Wilderness Society) (2020): Science in the crossfire of Romanian logging conflict. <https://wilderness-society.org/science-in-the-crossfire-of-romanian-logging-conflict/>.
- Forest Europe (2020): State of Europe’s Forests 2020. https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/SoEF_2020.pdf.
- FTP (the Forest-based sector Technology Platform) (2020): The forest-based sector in Romania. <http://www.forestplatform.org/#!/pages/164>.
- Global Forest Watch (2020): Romania. <https://www.globalforestwatch.org/dashboards/country/ROU>.
- Gustafsson, L., J. Bauhus, Th. Asbeck, A. Lessa, D. Augustynczyk, M. Basile, J. Frey, F. Gutzat, M. Hanewinkel, J. Hellbach, M. Jonker, A. Knuff, Ch. Messier, J. Penner, P. Pyttel, A. Reifer, F. Storch, N. Winiger, G. Winkel, R. Yousefpour & Storch, I. (2019): Retention as an integrated biodiversity conservation approach for continuous-cover forestry in Europe. *Ambio*, 49 (2020): 85–97. DOI:org/10.1007/s13280-019-01190-1.
- Häusling, M. (2020): Karpaten: UNESCO-Weltnaturerbe darf nicht dem Raubbau anheimfallen! <https://martin-haeusling.eu/presse-medien/pressemitteilungen/2467-karpaten-weltnaturerbe-darf-nicht-dem-raubbau-anheimfallen.html>.
- Hohnwald, S., Indreica, A., Walentowski, H. & Leuschner, C. (2020): Microclimatic Tipping Points at the Beech–Oak Ecotone in the Western Romanian Carpathians. *Forests* 2020 (11), 919. DOI:10.3390/f11090919.
- Holzkuirer (2019): Holzeinschlag in Rumänien. <https://www.forstpraxis.de/holzeinschlag-in-rumaenien/>.
- Ibisch, P.-L., Ursu, A. & Ciutea, A. (2017b): Potential Primary Forests Map of Romania (published by Greenpeace CEE Romania; Centre for Ecnics and Ecosystem Management, Eberswalde University for Sustainable Development; Geography Department, A. I. Cuza University of Iași), 51 pp. DOI:10.13140/RG.2.2.36773.60644
- INS (Institutul Național de Statistică) (2013): Romanian Court of Accounts. (2013): Sinteza Raportului de audit privind ”Situția patrimonială a fondului forestier din Romania, in perioada 1990-2012” 8 (Summary Audit Report State of Romanian Forest Patrimony from 1990-2012), Bukarest. <http://www.curteadeconturi.ro/Publicatii/economie7.pdf>.
- Klimareporter (2020): Deutschland rodet in Rumänien mit. <https://www.klimareporter.de/europaische-union/mitten-in-europa>.
- Knapp, H.-D. (2007): Buchenwälder als spezifisches Naturerbe Europas. In: Knapp, H.-D. & Spangenberg, A. (Hrsg.), Europäische Buchenwaldinitiative. Bonn, BFN-Skripten 222: 13 – 40.
- Knapp, H.-D. (2016): Personal impressions of a forest excursion to Romania: Between virgin forest wilderness, rural idyll and forest destruction. *EURONATUR-Spezial*, 39 S.
- Klawitter, N. (2015b): Clear-Cutting Romania – Logging threatens one of Europe’s last virgin forests. <https://www.spiegel.de/international/europe/illegal-logging-in-romania-benefits-germany-a-1032253.html>.
- Knorn, J., Kuemmerle, T., Radeloff, V.C., Keeton, W.S., Gancz, V., Biriș, I.-A., Svoboda, M., Griffith, P., Hagatis, A. & Hostert, P. (2012): Continued loss of temperate old-growth forests in the Romanian Carpathians despite an increasing protected area network. *Environmental Conservation* 40 (2): 182 – 193 C. DOI:10.1017/S0376892912000355.
- Knutzen, F. (2016): Response of European beech to decreasing summer precipitation under global climate change. Dissertation Georg-August University, School of Science (GAUSS), 201 pp. <https://d-nb.info/1107761778/34>.
- Lábusová, J., Morrissey, R. C., Trotsiuk, V., Janda, P., Bače, R., Cada, V. & Mateju, L. (2019): Patterns of forest dynamics in a secondary old-growth beech-dominated forest in the Jizera Mountains Beech Forest Reserve, Czech Republic. *iForest-Biogeosciences and Forestry* 12(1): 17-26.
- Lausche, B. & Burhenne, F. (2011): Guidelines for Protected Areas. IUCN Environmental Policy and Law Paper No. 81, Gland, Switzerland. <https://portals.iucn.org/library/efiles/documents/eplp-081.pdf>.
- Liepelt, S., Cheddadi, R., de Beaulieu, J.-L., Fady, B., Gömöry, D., Hussendörfer, E., Konner, M., Litt, T., Longauer, R., Terhürne-Bersen, R. & Ziegenhagen, B. (2009): Postglacial range expansion and its genetic imprints in *Abies alba* (Mill.) – A synthesis from palaeobotanic and genetic data. *Rev. Palaeobot. Palyno* 153:

- 139 – 149. DOI:10.1016/j.revpalbo.2008.07.007.
- Magri, D., Vendramin, G. G., Comps, B., Dupanloup, I., Geburek, T., Gömöry D., Latalowa, M., Litt, T., Paule, L., Roure, J. M., Tantau, I., van der Knaap, W. O., Petit, R. J. & de Beaulieu, J. L. (2006): A new scenario for the quaternary history of European beech populations: Palaeobotanical evidence and genetic consequences. *New Phytologist* 171: 199 – 221. DOI:10.1111/j.1469-8137.2006.01740.
- Mikoláš, M., Svoboda, M., Pouska, V., Morrissey, R. C., Donato, D. C., Keeton, W. S., Nagel, T. A., Popescu, V. D., Müller, J., Bässler, C., Knorn, J., Rozyłowicz, L., Enescu, C. M., Trotsiuk, V., Janda, P., Mrhalová, H., Michalová, Z., Krumm, F. & Kraus, D. (2014): Comment on „Opinion paper: Forest management and biodiversity”: The role of protected areas is greater than the sum of its number of species. *Web Ecol.* 14: 61 – 64. DOI:org/10.5194/we-14-61-2014.
- Mikoláš, M., Ujházy, K., Jasik, M., Wieszik, M., Gally, I., Polák, P., Svoboda, M., Trotsiuk, V. & Keeton, W. S. (2019): Primary forest distribution and representation in a Central European landscape: Results of a large-scale field-based census. *Forest Ecology and Management* 449: 117446.
- MMAP (Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor) (2020c): Ghidul de bune practici privind întocmirea și verificarea studiilor de identificare a pădurilor virgine/cvasivirgine. <http://www.mmediu.ro/articol/ghidul-de-bune-practici-privind-intocmirea-si-verificarea-studiilor-de-identificare-a-padurilor-virgine-cvasivirgine/3237>.
- MMAP (Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor) (2020d): Ministrul Mediului vrea să interzică tăierile de lemne pe 75 % din suprafața Parcurilor Naționale. <https://stirile-protv.ro/stiri/actualitate/ministrul-mediului-vrea-sa-interzica-taierile-de-lemne-pe-75-din-suprafata-parcurilor-nationale.html>.
- Musavie, T., Migliavacca, M., Reichstein, M., Kattge, J., Black, T.-A., Janssens, I., Knohl, A., Loustau, D., Rouspard, O., Várlagin, A., Rambal, S., Cescatti, A., Gianelle, D., Kondo, H., Tamrakar, R. & Mahecha, M. (2017): Stand age and species richness dampen interannual variation of ecosystem-level photosynthetic capacity. *Nature Ecology & Evolution*. DOI:10.1038/s41559-016-0048.
- Nagel, T. A., Firm, D., Pisek, R., Mihelic, T., Hladnik D., de Groot, M. & Rozenbergar, D. (2016): Evaluating the influence of integrative forest management on old-growth habitat structures in a temperate forest region. *Biological Conservation* 216: 101 – 107. DOI:org/10.1016/j.biocon.2017.10.008.
- Neculau, A. 2004. Context social și practici cotidiene – o rememorare. In: Neculau, A. (coord.): *Viața cotidiană în comunism. Psihologie aplicată: 87-109*. Polirom Publishing House, Iași, Romania.
- NOSTRA SILVA. 2020. Mârșăvia și josnicia se plătesc: Conservation Carpathia și Cristoph Promberger obligați definitiv la 50.000 lei daune morale. <https://www.nostrasilva.ro/activitati/marsavia-si-josnicia-se-plate-sc-conservation-carpathia-si-christoph-promberger-ob-ligati-definitiv-la-50-000-lei-daune-morale/>
- Pearce, F. (2015): Up in flames – how biomass burning wrecks Europe’s forests. Case study report from 4 countries (France, Romania, Slovakia, UK). FERN Foundation publication, Brussels, 16 pp. http://www.fern.org/sites/fern.org/files/upinflames_internet.pdf.
- POLITICO (2020): Romanian politics clash with forest protection - There are calls for the Commission to act if Romanian politicians can’t fix the problem. <https://www.politico.eu/article/romanian-politics-clash-with-forest-protection/>.
- PROPLANTA (2016): Rumänien: Verstärkter Kampf gegen die Holzwilderei. https://www.proplanta.de/agrar-nachrichten/agrarpolitik/rumaenien-verstaerker-kampf-gegen-die-holzwilderei_article1474816518.html.
- REL (Radio Europa Liberă România) (2020a): Comisia Europeană cere României să stopeze tăierile ilegale de păduri. <https://romania.europalibera.org/a/comisia-european%C4%83-cere-rom%C3%A2niei-s%C4%83-stopeze-t%C4%83ierile-ilegale-de-p%C4%83duri-30430661.html>.
- REL (Radio Europa Liberă România) (2020b): Guvernele României nu au făcut nimic pentru stoparea tăierii ilegale de păduri, acuză ministrul Mediului. <https://romania.europalibera.org/a/infringement-taieri-paduri-30431103.html>.
- RISE Project (2019): Cel care a anunțat dezastrul. <https://www.riseproject.ro/audio-omul-care-a-anunatat-dezastrul/>.
- Romania Journal (RJ) (2020): Prosecutors notified over the largest illegal logging case in Romania. <https://www.romaniajournal.ro/society-people/prosecutors-notified-over-the-largest-illegal-logging-case-in-romania/>.
- Roibu, C.-C., Popab, I., Kirchhefer, A.-J. & Palaghianu, C. (2017): Growth responses to climate in a tree-ring network of European beech (*Fagus sylvatica* L.) from the eastern limit of its natural distribution area. *Dendrochronologia* 42: 104 – 116.
- Romania-Insider (2016): Illegal logging in Romania: almost 1,000 criminal files opened in August and September. <https://www.romania-insider.com/illegal-logging-romania-almost-1000-criminal-files-opened-august-september>.
- Romania-Insider (2018): Netflix crew filming documentary in Romania allegedly assaulted by loggers. <https://www.romania-insider.com/romania-netflix-documentary-illegal-logging>.
- Romania-Insider (2019b): More than half of Romania’s wood exports go outside EU. Which are the biggest markets? <https://www.romania-insider.com/more-half-romaniyas-wood-exports-go-outside-eu-which-are-biggest-markets>.
- Roser, T. (2012): Illegaler Kahlschlag in Europas größtem Urwald. <https://www.welt.de/politik/ausland/article112156560/Illegaler-Kahlschlag-in-Europas-groesstem-Urwald.html>.
- RRI (Radio România Internațional) (2018): Illegal Logging in Romania. https://www.ri.ro/en_gb/illegal_logging_in_romania-2587034.
- Scherzinger, W. (2012): Schutz der Wildnis – ein gewich-

- tiger Beitrag zur Landeskultur. *Silva fera* 1: 38 – 63.
- Schickhofer, M. & Schwarz, U. (2019): PRIMOFARO – Inventory of potential primary and old-growth forest areas: In Romania Identifying the largest areas of intact forests in the temperate zone of the European Union. https://www.saveparadiseforests.eu/wp-content/uploads/2019/10/PRIMOFARO_24092019_layouted.pdf.
- Schlingemann, L., De Bortoli, I., Favilli F., Egerer, H., Musco, E., Lucas T. & Lucius, I. (Eds.) (2017): Combating Wildlife and Forest Crime in the Danube-Carpathian Region. A UN Environment – Eurac Research – WWF Report. https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/22225/Combating_WildlifeCrime_Danube.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Schmidt, M., Kriebitzsch, W.-U., Ewald, J. (2011): Waldartenlisten der Farn- und Blütenpflanzen, Moose und Flechten Deutschlands. BfN-Skripten 299, 1-111.
- Schmidt, M., Mölder, A., Schönfelder, E., Engel, F., Schmedel, I. & Culmsee, H. (2014): Determining ancient woodland indicator plants for practical use: A new approach developed in Northwest Germany. *Forest Ecology and Management* 330: 228-239. DOI:10.1016/j.foreco.2014.06.043.
- Schoof, N., Luick, R., Nickel, H., Reif, A., Förstler, M., Westrich, P. & Reisinger, E. (2018): Biodiversität fördern mit Wilden Weiden in der Vision „Wildnisgebiete“ der Nationalen Strategie zur biologischen Vielfalt. *Natur und Landschaft* 93(7): 314 – 322 und 2 Online Supplemente.
- Stirile PROTIV (2018): Aplicația “Inspectorul pădurii”, care a reprezentat pentru pădurile noastre o adevărată gură de oxigen, blocată de guvernanți. <https://stirileprotiv.ro/romania-te-iubesc/aplicatia-inspectorul-padurii-care-a-reprezentat-pentru-padurile-noastre-o-adevarata-gura-de-oxigen-blocata-de-guvernanti.html>.
- Stirile PROTIV (2019): Cum trec miile de camioane încărcate cu lemn tăiat ilegal prin sate și orașe fără ca autoritățile să ia măsuri. <https://stirileprotiv.ro/romania-te-iubesc/pe-drumul-care-da-in-valea-oltului-in-ultimii-3-4-ani-au-coborat-peste-1-000-de-camioane-incarcate-cu-lemn-taiat-ilegal.html>.
- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă (1999): Studiul de fundamentare pndj pag91_127.pdf, Studiul de fundamentare pndj pag1_90.pdf. <https://www.defileuljiului.ro/apndj/constituire/studiu.html>.
- Stoiculescu, C. D. (1983): Făgetele carpatine, semnificația lor biostorică și ecoprotectivă. Filiala din Cluj-Napoca a Academiei Române, 1982, 462 S.
- Stoiculescu, C. D. (2007): Buchenwälder in Rumänien. In: Knapp, H.-D. & Spangenberg, A. (Hrsg.): Europäische Buchenwaldinitiative. Bonn, BfN-Skripten 222: 41 – 76.
- Stoiculescu, C. D. (2011): Rumäniens Buchenwälder – Bedeutende Komponente des Europäischen Naturerbes unter dem Einfluss des Klimawandels. In: Knapp, H. D. & Fichtner, A. (Hrsg.): Beech Forests – Joint Natural Heritage of Europe. BfN-Skripten 297: 117 – 135.
- Süddeutsche Zeitung (2019): EU-Kommission soll wegen illegalen Holzeinschlags gegen Rumänien vorgehen. <https://www.sueddeutsche.de/politik/eu-rumaenien-umweltschutz-abholzung-1.4594519>.
- The Guardian (2018): Romania breaks up alleged €25m illegal logging ring. <https://www.euractiv.com/section/energy-environment/news/romania-breaks-up-alleged-e25m-illegal-logging-ring/>.
- UNEP (2017): Environmental crime threatens Europe’s last pristine forests and iconic wildlife. <https://www.unenvironment.org/news-and-stories/press-release/environmental-crime-threatens-europes-last-pristine-forests-and>.
- UNESCO (2020b): Ancient and Primeval Beech Forests of the Carpathians and Other Regions of Europe – extension. <https://whc.unesco.org/en/tentativelists/6391/>.
- UTB (Universitatea Transilvania din Brasov) (2020a): Analiza realizată de către Grupul de Expertiză Forestieră din cadrul Universității Transilvania din Brașov asupra lucrării - PRIMOFARO – Inventory of Potential Primary and Old-Growth Forest Areas in Romania – Identifying the largest areas of intact forests in the temperate zone of the European Union (Fundatia EURONATUR – Germania). http://gef.unitbv.ro/images/Documents/Anexa_raspuns_MMAP_referitor_la_Primofaro_2020.04.06.pdf, und http://gef.unitbv.ro/images/Documents/Anexa_-_Answer_to_Primofaro_ENGLISH.pdf.
- UTB (Universitatea Transilvania din Brasov) (2020b): Comunicat Universitatea Transilvania din Brasov – Grupul de Expertiză Forestieră – răspuns la solicitarea de informații de către Avocatul Poporului. http://gef.unitbv.ro/images/Documents/Raspuns_Avocatul_Poporului_2020.03.03.pdf.
- Veen, P., Fanta, J., Raev, I., Biriș, I.-A., DeSchmidt, J. & Maes, B. (2010): Virgin forests in Romania and Bulgaria: results of two national inventory projects and their implications for protection. *Biodiversity and Conservation*, 19: 1805–1819. <https://doi.org/10.1007/s10531-010-9804-2>
- Vítková, L., Bače, R., Kjučukov, P. & Svoboda, M. (2018): Deadwood management in Central European forests: Key considerations for practical implementation. *Forest ecology and management* 429: 394 – 405.
- Watson, J. E. M., Evans, T., Venter, O., Williams, B., Tulloch, A., Stewart, C., Thompson, I., Ray, J. C., Murray, K., Salazar, A., McAlpine, C., Potapov, P., Walston, J., Robinson, J. G., Painter, M., Wilkie, D., Filardi, C., Laurance, W. F., Houghton, R. A., Maxwell, S., Grantham, H., Samper, C., Wang, S., Laestadius, L., Runting, R. K., Silva-Chavez, G. A., Ervin, J. & Lindenmayer, D. (2018): The exceptional value of intact forest ecosystems. *Nature, Ecology & Evolution*. DOI:10.1038/s41559-018-0490-x.
- Wirth, C., Gleixner, G. & Heimann, M. (Eds.) (2009): Old-Growth Forests – Function, Fate and Value. *Ecological Studies* 207, Springer, 512 pp.
- WWF (World Wide Fund for Nature) (2015): A hotline in Romania fights illegal logging. <https://wwf.panda.org/?237550/A-hotline-in-Romania-fights-illegal-logging>.
- WWF (World Wide Fund for Nature) (2019): WWF Calls for a Public Debate on the Results of the Romanian National Forest Inventory. https://wwf.panda.org/wwf_news/?357022/debated-nfi.

Abstract. Virgin forests at the heart of Europe - The importance, situation and future of Romania's virgin forests.

The report „Virgin forests at the heart of Europe“ by Rainer Luick, Albert Reif, Erika Schneider, Manfred Grossmann & Ecaterina Fodor (2021) is a comprehensive analysis of the importance, situation and future of virgin and old-growth forests in Romania. The authors emphasize their great sympathy with the country and address on many aspects the importance of the remaining virgin forests in the Romanian Carpathians for the European natural heritage. The widespread extensive powerlessness and the lack of interest of state insti-

tutions to protect virgin and old forests are also meticulously portrayed. The investigations on a profound corruption and a criminal mixture in the forestry and timber sector that has developed in the interplay of politics, administration and corporate actors is shocking. Knowing about the large-scale loggings in protected areas, the study also picks out as a central theme and question why the EU institutions have shown very few reactions for many years. The authors demand that it must be a pan-European concern to protect the last coherent virgin forests in the more central parts of Europe. This is also formulated as a key element in the EU's Biodiversity Strategy 2030. Romania will be a litmus test as to whether this will succeed.